

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 438.  
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245223650944/facsimile.pdf> (tilgået 01. juni 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Hellige Romerske Rige

Doctor Faustus Rolle, forskriver sig til den Onde og gaaer Pøkker i Vold; thi der uddøer Folke-Livet, som paa ethvert Sted er Menneske-Livets eneste naturlige Skikkelse, og afløses af en halv dyrisk, halv djævelsk Selvklogskab og Selvrædighed, der er en bundløs Afgrund.

Herved mindes vi omhvad der i Nyaarstiden har gjort Tydskland anderledes berømt end Krudtet og Bogtrykker-Konsten, og var især Sjælen i denne, Reformationen nemlig, hvis nøiere Betragtning vi vel maae opsætte, til vi, ved et Blik paa Norden og Vesten, har vundet Oversyn af Historiens Skueplads i det Femtende Aarhundrede, men hvis nøie Sammenhæng med Bogtrykker-Konsten og Lighed med Krudtet dog her maa bemærkes. Begge Dele er nemlig Kiendsgjerninger, thi kun om, ved Hjælp af »Skriften« og »Bogtrykker-Konsten« at nedrive hvad Paven og Geistligheden kaldte den »hellige, almindelige Kirke,« var de Tydske Reformatorer enige, medens der selv om Grundvolden for den ny Lærebygning, og da end meer om Skikkelsen deraf og Livet deri, herskede den største Uenighed. Tiden har imidlertid vist, at den Nord-Tydske eller Sachsiske Reformation var langt mere haade aandelig og hjertelig end den Syd-Tydske eller Schweitserske, og det vilde derfor være besynderligt, om vi ikke ogsaa i det Fjortende og Femtende Aarhundrede skulde spore en Nord-Tydske Friheds-Kamp med langt mere Livs-Kraft, dybere Præg og høiere Betydning end den Schweitserske.

En saadan Kamp er imidlertid ogsaa »Hansesædernes,« der vel ikke frembyder saa glimrende Optrin, som Seirene ved Morgarten og Sempach, men behøver dog kun at sees i sit rette Lys for at fordunkle ikke blot dem, men alle andre Bedrifter mellem Korstogene og de »Lange Reiser.« Disse Grændser maa man udtrykkelig sætte, fordi den Hanseatiske Storhed ikke taaler nogen Sammenligning med Menneske-Aandens Størværk i det Hele, men inden disse Grændser maa den ikke længer miskiendes, som den hidtil er blevet, fordi »Hansens« Bedrift i det Hele laae udenfor den Høi-Tydske Syns-Kreds, og kunde vanskelig vederfares Ret i »Norden« som var dens egenlige Skueplads. Saameget dristigere tør imidlertid den Nordiske Historie-Skriver, der naturlig fristes til at fortsætte Krigen med Lybek og alle Hansesædernes, troe sine egne Øine, naar de i »Hansen« see den samme Livs-Rørelse i verdslig Retning, som den Sachsiske eller Luther-